

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a opta)

7 februarie 2019*

„Trimitere preliminară – Transport – Transporturi rutiere – Regulamentul (CE) nr. 561/2006 – Regulamentul (UE) nr. 165/2014 – Obligația de a utiliza un tahograf – Derogare pentru vehiculele utilizate pentru transportul de animale vii de la ferme la piețele locale și viceversa sau de la piețe la abatoarele locale”

În cauza C-231/18,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Oberlandesgericht Oldenburg (Tribunalul Regional Superior din Oldenburg, Germania), prin decizia din 5 martie 2018, primită de Curte la 3 aprilie 2018, în procedura împotriva

NK,

cu participarea:

Staatsanwaltschaft Oldenburg,

Staatliches Gewerbeaufsichtsamt Oldenburg,

CURTEA (Camera a opta),

compusă din domnul F. Biltgen, președinte de cameră, domnul C. G. Fernlund și doamna L. S. Rossi (raportoare), judecători,

avocat general: domnul N. Wahl,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru guvernul norvegian, de E. Sawkins Eikeland, de K. H. Aarvik și de C. Anker, în calitate de agenți;
- pentru Comisia Europeană, de B. Eggers și de J. Hottiaux, în calitate de agenți,

având în vedere decizia de judecare a cauzei fără concluzii, luată după ascultarea avocatului general,

pronunță prezenta

* Limba de procedură: germana.

Hotărâre

- 1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 13 alineatul (1) litera (p) din Regulamentul (CE) nr. 561/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 15 martie 2006 privind armonizarea anumitor dispoziții ale legislației sociale în domeniul transporturilor rutiere, de modificare a Regulamentelor (CEE) nr. 3821/85 și (CE) nr. 2135/98 ale Consiliului și de abrogare a Regulamentului (CEE) nr. 3820/85 al Consiliului (JO 2006, L 102, p. 1, Ediție specială, 05/vol. 8, p. 214), astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (UE) nr. 165/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 4 februarie 2014 (JO 2014, L 60, p. 1) (denumit în continuare „Regulamentul nr. 561/2006”).
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unei proceduri declanșate împotriva NK, un comerciant angro de animale stabilit în Saxonia Inferioară (Germania), pentru că a permis unuia dintre șoferii săi să transporte animale de la o exploatare agricolă direct la un abator fără card de conducător auto.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

- 3 Articolul 1 din Regulamentul nr. 561/2006 prevede:
„Prezentul regulament stabilește normele referitoare la perioadele de conducere, de repaus și la pauzele care trebuie respectate de către conducătorii auto ce asigură transportul rutier de mărfuri și de călători în vederea armonizării condițiilor de concurență între modurile de transport terestru, în special în ceea ce privește sectorul rutier și a îmbunătățirii condițiilor de lucru și a siguranței rutiere. [...]”
- 4 Articolul 2 alineatul (1) litera (a) din acest regulament enunță:
„Prezentul regulament se aplică transportului rutier:
(a) de mărfuri cu vehicule, inclusiv vehicule cu remorcă sau semiremorcă, a căror masă maximă autorizată depășește 3,5 tone [...]”
- 5 Articolul 13 alineatul (1) din regulamentul menționat prevede:
„Cu condiția ca acest lucru să nu aducă atingere obiectivelor prevăzute la articolul 1, fiecare stat membru poate acorda derogări de la articolele 5-9 și să supună aceste derogări unor condiții speciale pe propriul teritoriu [...], aplicabile transporturilor efectuate cu următoarele vehicule:
[...]
(p) vehicule utilizate pentru transportul de animale vii de la ferme la piețele locale și viceversa sau de la piețe la abatoarele locale pe o rază de cel mult 100 km.”
- 6 Regulamentul nr. 165/2014 stabilește, printre altele, obligațiile și cerințele cu privire la construirea, la instalarea, la folosirea, la testarea și la controlul tahografelor utilizate în transportul rutier.
- 7 Considerentul (3) al acestui regulament enunță:
„Anumite vehicule sunt exceptate de la aplicarea dispozițiilor Regulamentului [...] nr. 561/2006 [...] Pentru a se asigura coerența, ar trebui să existe de asemenea posibilitatea exceptării unor astfel de vehicule de la domeniul de aplicare al prezentului regulament.”

8 Articolul 2 alineatul (2) din Regulamentul nr. 165/2014 prevede:

„Pe lângă definițiile menționate la alineatul (1), în sensul prezentului regulament se aplică următoarele definiții:

(a) «tahograf» sau «aparatură de înregistrare» înseamnă echipamente destinate instalării la bordul vehiculelor rutiere pentru a afișa, a înregistra, a imprima, a stoca și a furniza în mod automat sau semiautomat detalii privind mișcarea acestor vehicule, inclusiv viteza unor astfel de vehicule, în conformitate cu articolul 4 alineatul (3), și detalii privind anumite perioade de activitate ale conducătorilor lor auto;

[...]

(d) «card de tahograf» înseamnă un card inteligent destinat utilizării împreună cu tahograful, care permite tahografului să identifice rolul posesorului cardului și permite transferul și stocarea de date;

[...]

(f) «card de conducător auto» înseamnă un card de tahograf emis de autoritățile unui stat membru unui anumit conducător auto, care identifică conducătorul auto și permite stocarea datelor privind activitatea acestuia;

[...]”

9 Articolul 3 alineatul (2) din acest regulament prevede:

„Statele membre pot excepta de la aplicarea prezentului regulament vehiculele menționate la articolul 13 alineatele (1) și (3) din Regulamentul [...] nr. 561/2006.”

Dreptul german

10 Articolul 8 din Fahrpersonalgesetz (Legea privind personalul din transporturile rutiere) prevede:

„(1) Săvârșește o încălcare oricine nu respectă în mod intenționat sau din neglijență

1. în calitate de întreprinzător

[...]

b) o dispoziție [...] din Regulamentul [...] nr. 165/2014 [...]

(2) Încălcarea se sancționează în cazurile de la alineatul (1) punctele 1 și 3 cu amendă de până la 30 000 de euro [...]

11 Articolul 18 alineatul (1) punctul 16 din Fahrpersonalverordnung (Regulamentul privind personalul din transporturile rutiere) prevede:

„(1) În temeiul articolului 13 alineatul (1) din Regulamentul [...] nr. 561/2006 și al articolului 3 alineatul (2) din Regulamentul [...] nr. 165/2014, următoarele categorii de vehicule sunt excluse [...] de la aplicarea articolelor 5-9 din Regulamentul [...] nr. 561/2006 și de la aplicarea Regulamentului [...] nr. 165/2014:

[...]

16. Vehicule utilizate pentru transportul de animale vii de la exploatații agricole la piețele locale și viceversa sau de la piețe la abatoarele locale pe o rază de cel mult 100 km de la sediul întreprinderii.”
- 12 Articolul 23 alineatul (1) punctul 2 din Regulamentul privind personalul din transporturile rutiere precizează:
- „(1) Săvârșește o încălcare în sensul articolului 8 alineatul (1) punctul 1 litera (b) din Legea privind personalul din transporturile rutiere oricine încalcă, în calitate de întreprinzător, cu intenție sau din culpă, Regulamentul [...] nr. 165/2014 [...], dacă
- [...]
2. nu asigură buna funcționare a tahografului sau utilizarea corectă a tahografului, a cardului de conducător auto sau a foilor de înregistrare [...]

Litigiul principal și întrebarea preliminară

- 13 NK este un comerciant angro de animale cu sediul în Saxonia Inferioară, care cumpără animale de la agricultori, pe care ulterior le transportă până la abatoare, cărora le revinde aceste animale.
- 14 În luna noiembrie 2016, NK a cumpărat porci pentru îngrășare de la un agricultor din districtul Cloppenburg, în Saxonia Inferioară, și i-a transportat, în unul dintre vehiculele sale pentru transportat animale, de la exploatația agricolă până la abator. Cu ocazia unui control rutier, s-a constatat că șoferul vehiculului nu inserase cardul său de conducător auto. Potrivit Legii și Regulamentului privind personalul din transporturile rutiere, NK a fost obligat să achite o amendă de 750 de euro pentru că a permis și a dispus un traseu fără utilizarea cardului de conducător auto, amendă care a fost confirmată prin decizia Amtsgericht Oldenburg (Tribunalul Districtual din Oldenburg, Germania).
- 15 NK a introdus o acțiune împotriva acestei decizii la Oberlandesgericht Oldenburg (Tribunalul Regional Superior din Oldenburg, Germania), invocând aplicarea derogării prevăzute la articolul 13 alineatul (1) litera (p) din Regulamentul nr. 561/2006 la care face trimitere articolul 3 alineatul (2) din Regulamentul nr. 165/2014 și care este transpusă în dreptul german prin articolul 18 alineatul (1) punctul 16 din Regulamentul privind personalul din transporturile rutiere.
- 16 Întrucât a considerat că interpretarea noțiunii „piață”, în sensul Regulamentului nr. 561/2006, nu era evidentă, Oberlandesgericht Oldenburg (Tribunalul Regional Superior din Oldenburg) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară:

„Un comerciant angro de animale, care cumpără animale vii de la un agricultor și le transportă la un abator situat la o distanță de cel mult 100 km, căruia îi vinde animalele, poate invoca derogarea prevăzută la articolul 13 alineatul (1) litera (p) din Regulamentul nr. 561/2006 [...] – «vehicule utilizate pentru transportul de animale vii de la ferme la piețele locale și viceversa sau de la piețe la abatoarele locale pe o rază de cel mult 100 km» –, deoarece achiziționarea de la un agricultor constituie o «piață» în sensul acestei dispoziții sau întreprinderea de comerț cu animale trebuie să fie considerată ea însăși o piață?

În cazul în care nu este vorba despre o «piață» în sensul respectivei dispoziții:

Poate un comerciant angro de animale, care cumpără animale vii de la un agricultor și le transportă la un abator situat pe o rază de cel mult 100 km, căruia îi vinde animalele, să invoce această derogare prin aplicarea *mutatis mutandis* a normei menționate anterior?”

Cu privire la întrebarea preliminară

- 17 Prin intermediul întrebării formulate, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă termenul „piață”, care figurează la articolul 13 alineatul (1) litera (p) din Regulamentul nr. 561/2006, trebuie interpretat în sensul că acesta desemnează fie tranzacția efectuată între un comerciant angro de animale și un agricultor, fie pe comerciantul angro de animale însuși sau, dacă este posibil, să se extindă derogarea prevăzută la această dispoziție la vehiculele care transportă animale vii de la ferme la abatoarele locale.
- 18 Cu titlu introductiv, trebuie amintit că, conform în special articolului 1 din acesta, Regulamentul nr. 561/2006 are ca obiectiv armonizarea condițiilor de concurență privind sectorul rutier și îmbunătățirea condițiilor de muncă ale personalului din acest sector, precum și a siguranței rutiere, aceste obiective traducându-se în special prin obligația de a dota, în principiu, vehiculele de transport rutier cu un tahograf omologat care permite înregistrarea perioadelor de condus și de repaus ale conducătorilor auto (Hotărârea din 13 martie 2014, A. Karuse, C-222/12, EU:C:2014:142, punctul 29 și jurisprudența citată).
- 19 În temeiul în special al articolului 3 alineatul (2) din Regulamentul nr. 165/2014, statele membre sunt totuși autorizate să excepteze de la instalarea și/sau de la utilizarea tahografului vehiculele enumerate, printre altele, la articolul 13 alineatul (1) din Regulamentul nr. 561/2006, printre care cele menționate la punctul (p) al acestei dispoziții, și anume „vehicule utilizate pentru transportul de animale vii de la ferme la piețele locale și viceversa sau de la piețe la abatoarele locale pe o rază de cel mult 100 km”.
- 20 Întrucât Republica Federală Germania a exercitat facultatea acordată de articolul 3 alineatul (2) din Regulamentul nr. 165/2014, trebuie, prin urmare, să se determine domeniul de aplicare al derogării prevăzute la articolul 13 alineatul (1) litera (p) din Regulamentul nr. 561/2006.
- 21 În această privință, trebuie subliniat că, întrucât sunt o derogare de la articolele 5-9 din Regulamentul nr. 561/2006, condițiile de aplicare a articolului 13 alineatul (1) litera (p) din acest regulament sunt de strictă interpretare [a se vedea prin analogie, în ceea ce privește articolul 13 alineatul (1) litera (d) din respectivul regulament, Hotărârea din 28 iulie 2011, Seeger, C-554/09, EU:C:2011:523, punctul 33]. Pe de altă parte, sfera de aplicare a acestei derogări trebuie stabilită ținând seama de finalitățile reglementării în discuție (a se vedea în acest sens Hotărârea din 13 martie 2014, A. Karuse, C-222/12, EU:C:2014:142, punctul 28 și jurisprudența citată).
- 22 În ceea ce privește modul de redactare a articolului 13 alineatul (1) litera (p) din Regulamentul nr. 561/2006, este necesar să se observe că această dispoziție vizează nu numai termenul generic „piețe”, ci și expresia mai specifică „piețe locale”. Or, această expresie nu lasă loc niciunei îndoieli cu privire la faptul că derogarea enunțată la respectiva dispoziție este limitată în funcție de locul de plecare și de destinație al transportului de animale vii, iar fermele nu se confundă în niciun caz cu „piețele locale” de animale. De asemenea, adjectivul „locale” implică în mod obligatoriu că „piețele” în discuție nu desemnează realizarea materială a tranzacțiilor care au ca obiect transportul de animale vii, fără legătură cu locul unde aceste tranzacții se derulează, ci locuri determinate în mod precis, distincte totodată, pe de o parte, de ferme sau de exploatații agricole și, pe de altă parte, de abatoare locale, toate situate în perimetrul geografic vizat la articolul 13 alineatul (1) litera (p) din Regulamentul nr. 561/2006.
- 23 În consecință, contrar celor susținute de guvernul norvegian în observațiile scrise, reiese din modul de redactare a articolului 13 alineatul (1) litera (p) din Regulamentul nr. 561/2006 că o „piață locală” nu se poate confunda cu locul de stabilire a unei ferme sau a unei exploatații agricole, ceea ce exclude faptul ca animale vii să poată să fie direct transportate de un comerciant angro de animale de la această fermă sau de la această exploatație agricolă până la abatorul local.

- 24 Interpretarea derogării enunțate la articolul 13 alineatul (1) litera (p) din Regulamentul nr. 561/2006 în sens invers ar fi contrară de asemenea finalităților acestei dispoziții, precum și celor ale regulamentului menționat.
- 25 În această privință, trebuie amintit că, astfel cum Curtea a statuat deja în legătură cu derogarea de la obligația de a utiliza tahograful, prevăzută la articolul 14a alineatul (2) litera (c) din Regulamentul (CEE) nr. 543/69 al Consiliului din 25 martie 1969 de armonizare a anumitor dispoziții din domeniul social privind transportul rutier (JO 1969, L 77, p. 49), astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CEE) nr. 2827/77 al Consiliului din 12 decembrie 1977 (JO 1977, L 334, p. 1) (denumit în continuare „Regulamentul nr. 543/69”), redactată în termeni semnificativ analogi celor din derogarea enunțată la articolul 13 alineatul (1) litera (p) din Regulamentul nr. 561/2006, această derogare vizează favorizarea activităților cu caracter comercial care prevalează asupra transportului propriu-zis și nu poate privi decât transporturi pe distanță scurtă care sunt executate în interesul exploatațiilor agricole individuale, care corespund nevoilor normale fie ale aprovizionării unor astfel de exploatații, fie ale desfacerii producției lor (Hotărârea din 28 martie 1985, Hackett și alții, 91/84 și 92/84, EU:C:1985:153, punctele 16 și 19).
- 26 Cu privire la această finalitate, Curtea a exclus acoperirea de derogarea enunțată la articolul 14a alineatul (2) litera (c) din Regulamentul nr. 543/69 a transporturilor care, în mod precis, implică, în raport cu distanțele parcurse, cu puterea vehiculelor utilizate și cu intensitatea exploatații acestora, caracteristicile care au justificat generalizarea utilizării tahografului, și anume riscul unei supraexploatare a vehiculelor și a conducătorilor lor auto, cu toate consecințele indezirabile pentru protecția socială a lucrătorilor din sectorul transporturilor, pentru securitatea rutieră și pentru menținerea unor condiții sănatoase de concurență în sectorul respectiv (Hotărârea din 28 martie 1985, Hackett și alții, 91/84 și 92/84, EU:C:1985:153, punctul 21).
- 27 Desigur, derogarea enunțată la articolul 13 alineatul (1) litera (p) din Regulamentul nr. 561/2006 presupune, contrar celei prevăzute la articolul 14a alineatul (2) litera (c) din Regulamentul nr. 543/69, o condiție suplimentară privind raza geografică în care aceasta se aplică.
- 28 Cu toate acestea, a interpreta în mod larg respectiva derogare, astfel încât aceasta să autorizeze să fie exceptate de la utilizarea tahografului vehicule care efectuează transportul de animale vii direct de la fermă la abatoarele locale, ar prezenta riscul de a-i incita pe unii operatori economici, precum comercianți angro de animale, să exploateze peste măsură vehicule de mare putere care ar transporta zilnic, mai multe ore și fără întreruperi, animale vii care provin de la diferite ferme până la abatoarele locale, în pofida în special a obiectivelor de protecție socială a conducătorilor auto și de securitate rutieră urmărite de Regulamentul nr. 561/2006. Astfel cum Comisia Europeană a arătat de altfel în observațiile sale scrise, materializarea unui astfel de risc este cu atât mai plauzibilă cu cât regiunea respectivă se caracterizează, precum în cauza principală, printr-o mare densitate de exploatații de animale de crescătorie și de centre de transformare a produselor de origine animală.
- 29 Această interpretare nu poate să fie infirmată de argumentele expuse de guvernul norvegian, întemeiate, pe de o parte, pe împrejurarea unei reduceri constante a numărului de piețe locale de animale în statele membre, care ar necesita adoptarea unei lecturi mai flexibile a derogării prevăzute la articolul 13 alineatul (1) litera (p) din Regulamentul nr. 561/2006, și, pe de altă parte, pe respectarea sănătății și a bunăstării animalelor, care ar fi asigurată mai bine dacă acestea din urmă ar putea să fie direct transportate de la ferme la abatoarele locale.
- 30 În ceea ce privește primul aspect, presupunând că se dovedește ca fiind adevărat că numărul de piețe locale de animale s-a diminuat, chiar semnificativ, în statele membre, este suficient să se arate, asemenea Comisiei, că legiuitorul Uniunii a respins totuși în mod expres o propunere a acesteia din urmă care viza să atenueze domeniul de aplicare al derogării care figurează la articolul 13 alineatul (1)

litera (p) din Regulamentul nr. 561/2006. Prin urmare, în plus, prin adoptarea Regulamentului nr. 165/2014, legiuitorul Uniunii s-a limitat la a extinde raza geografică de la 50 km la 100 km, aşadar, fără să suprime expresia „pieţe locale”.

- 31 În ceea ce priveşte cel de al doilea aspect, deşi cerinţa de a respecta sănătatea şi bunăstarea animalelor nu figurează printre obiectivele urmărite de Regulamentul nr. 561/2006, nu este, în orice caz, deloc exclus, contrar celor sugerate de guvernul norvegian, ca o astfel de cerinţă să poată fi conciliată cu acestea din urmă. Astfel, supraexploatarea de vehicule care transportă zilnic şi fără întrerupere animale vii direct între mai multe exploataţi agricole şi unul sau mai multe abatoare locale este nu numai susceptibilă să afecteze condiţiile de muncă ale conducătorilor auto şi să pună în pericol securitatea rutieră, justificând ca astfel de vehicule să utilizeze un tahograf, dar poate de asemenea să aibă consecinţe negative asupra sănătăţii şi a bunăstării acestor animale.
- 32 Rezultă că trebuie să se răspundă la întrebarea adresată că expresia „pieţe locale”, care figurează la articolul 13 alineatul (1) litera (p) din Regulamentul nr. 561/2006, trebuie interpretată în sensul că aceasta nu poate desemna nici tranzacţia efectuată între un comerciant angro de animale şi un agricultor, nici pe comerciantul angro de animale însuşi, astfel încât derogarea prevăzută la această dispoziţie nu poate să fie extinsă la vehiculele care transportă animale vii direct de la ferme la abatoarele locale.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 33 Întrucât, în privinţa părţilor din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanţa de trimitere, este de competenţa acesteia să se pronunţe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observaţii Curţii, altele decât cele ale părţilor menţionate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a opta) declară:

Expresia „pieţe locale”, care figurează la articolul 13 alineatul (1) litera (p) din Regulamentul (CE) nr. 561/2006 al Parlamentului European şi al Consiliului din 15 martie 2006 privind armonizarea anumitor dispoziţii ale legislaţiei sociale în domeniul transporturilor rutiere, de modificare a Regulamentelor (CEE) nr. 3821/85 şi (CE) nr. 2135/98 ale Consiliului şi de abrogare a Regulamentului (CEE) nr. 3820/85 al Consiliului, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (UE) nr. 165/2014 al Parlamentului European şi al Consiliului din 4 februarie 2014, trebuie interpretată în sensul că aceasta nu poate desemna nici tranzacţia efectuată între un comerciant angro de animale şi un agricultor, nici pe comerciantul angro de animale însuşi, astfel încât derogarea prevăzută la această dispoziţie nu poate să fie extinsă la vehiculele care transportă animale vii direct de la ferme la abatoarele locale.

Semnături